אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין צ.

מחלוקת. דרבנן ורבי שמעון בנביא בעוקר כל הגוף בעבודת כוכבים ואומר נעבוריתי ברוח הקודש מפי הגבורה להתנבאות לעקור כל מצות עבודת כוכבים מן התורה או לקיים מקצת ולבטל מקצת בהאי הוא דקאמרי דרבנן סקילה משום דבהאי עניינא דכתיבא הדמה בנביא דגמרי סקילה מיניה בע"ז הוא משתעי דכתיב וכא האות והמופת וגו' נלכה ונעבדה) היינו עקירת הגוף וכטול מקצת התם נמי כתיב בסיפא יומת כי דבר סרה וגו' להדיחך מן הדרך ואפי' במקצת במשמע ומיהו לא מיתתעי קרא אלא בע"ז דדבר למד מעניינו: **אבל עוקר הגוף דשאר מצות דברי הכל בחנק.** דנפקא לן מקרא אחרינא האמור בפרשה אחרינא דלא כתיב בה הדמה אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי (דברים יח) והיינו מה שלא שמע וכתיב ומת הנביא ההוא וכל מיתה האמורה בתם חנק הוא: **פטור.** דהתם דבר כתיב דבר שלם ולא תני דבר: **ללכת זו מצות עשה.** בריתא היא בספרי) גבי פרשת נביא המדיח דכתב בה הדמה (שם יג) להדיחך מן הדרך אשר צוך ה' אלהיך ללכת בה וגו' ודריש קרא יתירא ללכת זו מצות עשה דמשמע לעשות ולא משמע אזהרה: **כה לא תעשה.** דגמרינן מאשר תעשה בה) דבלא תעשה מיירי אלמא דשאר מצות נמי הכא גבי הדמה כתיבי דאי לא משתעי קרא אלא בע"ז מאי עשה איכא: **וכן כשאר מצות.** דהאי ללכת בה לא משמע ליה לרב המנונא אותתאתם: **דרחמנא אמר מן הדרך.** ואע"ז קאי דאכתי לא איתרבו בה כולה משמע: **ד"ס פטור.** ואפילו מחנק דהתם דבר שלם כתיב ולאו לעוקר דברי תורה האי כי יזיד לדבר דבר קאי דהתם סקילה הוא אלא אדברים בעלמא כגון לדקיה בן כנענה: **היום עובדה.** כלומר היינו קיום מקצת וכטול מקצת: **כרב אסדא.** דאמר בע"ז הוא דפליגי אבל בשאר מצות עוקר הגוף הוא בחנק וכטול מקצת פטור: **ר"ש פוטר והוא הדין לרבנן.** דגבי חנק דבר שלם כתיב ולרב אסדא הא דנקט ר"ש הא קמ"ל דריש דקתני קמתא מיב ואפילו לרבנן בחנק דרבי שמעון הוא דקא מחייב חנק ולא סקילה דשאר מצות בעניינא הדמה דסקילה לא כתיבי: **מר כדאים ליה כו'.** לרבנן בסקילה לרבי שמעון בחנק והוא הדין לרבנן ולרב המנונא. האי דנקט ר' שמעון רבותא הוא כלומר ואפילו מחנק דרבי שמעון פטור וכ"ש מסקילה דמחייבי ליה רבנן בעוקר את הכל: **אם יאמר לך נביא.** המוזהר עבור על דברי תורה הכל לפי תקנת השעה כגון אליהו בהר הכרמל בשחוטי חוץ: **נאנס הפורס ממצלה בה.** כלומר אפילו תראה אותו נביא מוצל ועושה כרצונו דכתיב (דברים יג) **ונתן אליך אות או מופת: שאפילו נביא אמת.** כגון חנניה הנביא והאי ונתן אליך אות בעודו נביא אמת יתן לך אות בנבואה אחרת ולבסוף כשיחזור להרשע יאמר לעבוד עבודת כוכבים וסמוך עלי שהרי מוזהר אני על ידי אות ומופת שנתתי לך בכר: **לרשע הבעל.** כגון מסרה האב לשלומי הבעל ועדיין היא בדרך ולא קרינן בה בית אביה: **לאוסף מיפה.** שהיו מחייבין את הנידון: **וכועלה.** כלומר וכל הבועלים נידונין כמיתת הנבעלת חוץ מבועל בת כהן: **מה ס"ל לאחיו.** לכתוב כאשר זמם לעשות ולשתוק: **אם לו הוקשו.** לבועל שהיו מחייבין אותו חנק: **אם לא.** שמחייבין אותה שריפה: **לאחיו ולא לאחותו.** היכא דבעדותן מחייבין איש ואשה ודיינן חנוק כי הכא לו הוקשו:

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. מעיקרא איירי באדרבא מיתות ומפרש ואזיל להו לכולהו והדר מפרש הני דאין להם חלק לעולם הבא: ה"ג **האומר אין תחיית המתים מן התורה.** שכופר במדרשים דדרשינן בגמרא לקמן) מניין לתחיית המתים מן התורה ואפי' יהא מודה ומאמין שיהיו המתים אלא דלא רמיזא באוריתא כופר הוא האיל ועוקר שם תחיית המתים מן התורה מה לנו ולאמונתו וכי מהיכן הוא יודע שכן הוא הלכך כופר גמור הוא: **ספרים החיצונים.** מפרש בגמרא (נט:): **ספרים המינים.** מפרש בגמרא (ק:): **גמ' ויהי מחלוקת בעוקר הגוף דעבודת כוכבים וקיום מקצת וביטול מקצת דעבודת כוכבים דרחמנא אמר מן הדרך אפילו מקצת הדרך אבל עוקר הגוף דשאר מצות דברי הכל פטור ת"ר המתנבא לעקור דבר מן התורה חייב לקיים מקצת ולבטל מקצת ר"ש פוטר ובעבודת כוכבים אפילו אומר היום עיבדוה ולמחר בטלוה דברי הכל חייב אביי סבר לה כרב חסדא ומתרץ לה כרב חסדא רבא סבר לה כרב המנונא ומתרץ לה כרב המנונא אביי סבר לה כרב חסדא ומתרץ לה כרב חסדא המתנבא לעקור דבר מן התורה דברי הכל בחנק לקיים מקצת ולבטל מקצת ר"ש פוטר והוא הדין לרבנן ובעבודת כוכבים אפילו אומר היום עיבדוה ולמחר בטלוה חייב מר כדאית ליה ומר כדאית ליה רבא סבר לה כרב המנונא ומתרץ לה כרב המנונא המתנבא לעקור דבר מן התורה בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות חייב מר כדאית ליה ומר כדאית ליה לקיים מקצת ולבטל מקצת בשאר מצות ר"ש פוטר והוא הדין לרבנן ובעבודת כוכבים אפילו אומר היום עיבדוה ולמחר בטלוה חייב מר כדאית ליה ומר כדאית ליה א"ר אבהו א"ר יוחנן בבכל אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה שמע לו חוץ מעבודת כוכבים שאפילו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לסוף דעתה של עבודת כוכבים לפיכך נתנה תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא א"ר עקיבא חס ושלום שהקדוש ב"ה מעמיד חמה לעוברי רצונו אלא כגון חנניה בן עזור שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר: וזוממי בת כהן: מנהני מילי אמר רב אחא בריה דרב איקא דתניא ר' יוסי אומר מה ת"ל ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו לפי שכל המזוממין שבתורה זוממיהן ובועליהן כיוצא בהן בת כהן היא בשריפה ואין בועלה בשריפה זוממין איני יודע אם לו הוקשו אם לה הוקשו כשהוא אומר לעשות לאחיו לאחיו ולא לאחותו:**

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר ואלו שאין להם חלק לעולם הבא האומר אין תחיית המתים מן התורה ואין תורה מן השמים ואפיקורוס ר"ע אומר אף הקורא בספרים החיצונים והלוחש על המכה ואומר כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך אבא שאול אומר אף ההוגה את השם באותיותיו שלשה מלכים וארבעה הדיוטות אין להן חלק לעולם הבא שנאמר ויתפלל אליו וישמע תחנתו וישיבהו ירושלים למלכותו אמרו לו למלכותו השיבו ולא לחיי העולם הבא השיבו ארבעה הדיוטות בלעם ודואג ואחיתופל וגחזי: **גמ'** וכל כך למה תנא הוא כפר בתחיית המתים לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיית המתים שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מניין שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה שנאמר ויאמר אלישע שמעו דבר ה' [וגו'] כעת מחר סאה סלת בשקל וסאתים שעורים בשקל בשער שומרון וכתיב (המלך) נשען על ידו את איש האלהים ויאמר הנה ה' עושה ארובות בשמים היהיה הדבר הזה ויאמר הנך רואה בעיניך ומשם לא תאכל

וכתיב

מסורת הש"ס

ל) [הוריות ד:]. כ) [הוריות ד:]. ג) [הנהו חמש מיתות ועשיתם לו כאשר זמם לעשות נראה לתיתם מן הגיהנם אלא עיקר הגי' כתוספתא בפירש"י מה ת"ל לאחיו]. ד) [י"ב המומתין]. ה) [לעיל מא. ע"ש]. ו) [סס:]. ז) [ע"ז יח.]. ח) שבועות טו:. ט) ע"ז יח.. י) חגיגה טו:. כ) [ויעתר לו]. ל) [ל"ל הנסקן לאלקן]. מ) [ל"ל הנסקן]. נ) [דברים יג]. [ולמה יב ו]. ע) [ויקרא ד]. פ) הוא דעור בפ"ש. רש"ל. צ) מן ד"ה נרשות עד ד"ה מה ת"ל שיך למתני' לעיל פט.. ק) כ' כ"ש שאין זה מדברי רש"י. ר) [ע"ב ולא:].

גליון הש"ס

מתני' כל ישראל יש להן חלק. עי' תוספות דף קג ע"ב תוס' ד"ה מזומן: **שם האומר** אין תחיית המתים. עי' טוטא ד"ה ע"ל תוד"ה כל: **שם** ההוגה את השם. עי' טוטא דף ה' ע"ל תוד"ה יו"ד ה"ל. שבועות דף לד ע"ל תוס' ד"ה בחלף: **גמ'** מדה כנגד מדה. עי' טוטא דף מ' ע"ב:

מוסף רש"י

ואין בועלה בשריפה. אלא בחנק כשאר אשת איש (מכות ב:). לאחיו ולא לאחותו. ולא כאשר זמם לעשות לאחותו, אבל בכל שאר מיתות הבא הכתוב אשה לאיש, חוזמתי אשה נהרגין כזוממי איש, כגון שהעידוה שהרגה את הנפש, שחללה את השבת, נהרגין במיתתה, אבל מיעבו בתן אחותו אלא במקום שיש לקיים בהן הזמה במיתת הבועל (דברים יט יח). הדרן עלך אלו הן הנחנקין

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ע מהל' יסודי התורה הל"ח והל' ג דן): **תוא ב** מיי' פ"ט מהלכות יסודי התורה הל"ג והל"ה והיינו לפי שעה וע"ש: **א** ג מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה ה: **ב** ד מיי' שם הלכה ו:

תורה אור השלם

1. וְהַנָּבִיא הַהוּא אוֹ הַחֹלֵם הַחֹלֹם הַהוּא יוּמָת כִּי הִנְדִּר סָרָה עַל יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַפֹּדְךָ מִבֵּית עֲבָדִים לְהַדִּיחֲךָ מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: דברים יג ו
2. וְנָתְנָם אֶת מְזוּזֹתֵיהֶם וְשַׁעֲרֵיהֶם אֶת מַצֵּבֹתָם וְאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא: דברים יב ג
3. וְעָשִׂיתָם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: דברים יט יט
4. וְעָנֶךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר: ישעיהו ס כא
5. וְיֹאמַר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רֹפְאֶךָ: שמות טו כו
6. וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלִַם לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: דברי הימים ב לג יג
7. וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע שִׁמְעוּ דְּבַר יְיָ כֹּה אָמַר יְיָ כָּעֵת מָחָר סְאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר שֹׁמְרוֹן: מלכים ב ז א
8. וְיַעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר לְמַלְךָ נִשְׁעָן עַל יָדוֹ אֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה יְיָ עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִנְּךָ רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכֵל: מלכים ב ז ב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com